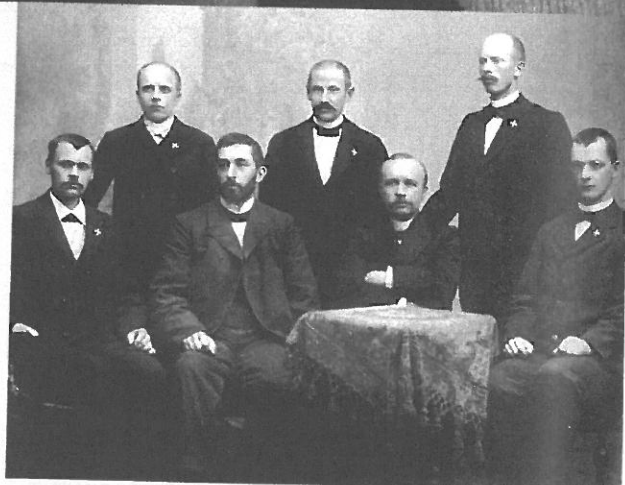

Slik begynte det en

Steinerud heter gården på Borgen ovenfor Majorstua i Oslo der Diakonhjemmet har holdt til i 100 år. I dag er de 130 målene fremdeles dominert av grøntarealer, store plener og mektige trær. Den opprinnelige gårdsbygningen står der ennå. Det samme gjør de to 100-år gamle murbygningene som huset avdelingene for kirurgi og indremedisin for 50-60 plasser i det ene bygget og det andre med senger for 30 nerverlidende, alle med kvalitetsnivå «betre og beste forpleiing». Men bygningene har vokst sammen i takt med sykehusets økte sengetall og spesialromsbehov, og huser i dag over 200 pasientsenger.

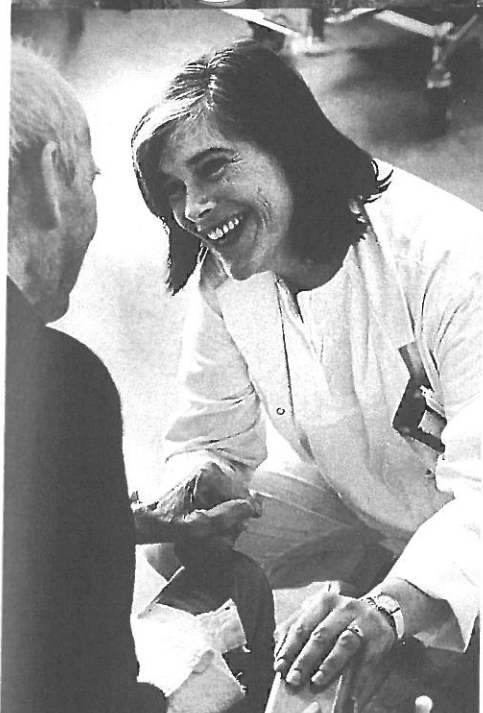
Kullbilde fra 1901. Sittende fra venstre: Chr. Larsen, reservelege Thomas Mørch, forstander Hartvig Halvorsen og Theodor Dahl. Bak fra venstre: Rudolf m. Østvig, Lauritz Mazanti, Abraham O. Gundersen.

Utbyggingsplanene for Steinerud omfatta to sjukehusbygningar og eit økonomibygg for kjøkenavdeling, vaskeri, kontor og bustadrom for funksjonarar og diakonar. Det var ei optimistisk om omfattande utbygging som var planlagt i økonomisk gode år midt i 90-åra. Noreg opplevde i desse åra ei oppgangstid som særleg kom byane til gode, og aller mest hovudstaden. Byen var inne i ein eksplosiv vekst, og særleg på austkanten blei det i stort tempo reist leigegardar for å imøtekomme behovet for husvære. Mange av desse, var lite solide og spekulasjonsprega byggeprosjekt som var finansierte gjennom dei mange private bankane som blei etablerte i desse åra.

Innsamlinga til byggefondet gjekk rimeleg bra, først og fremst på grunn av store tilskot frå Christiania Brændevinssamlag og eit rentefritt lån frå Christiania Sparebank. Steinerud steig dessutan sterkt i verdi på grunn av den nye Holmenkolbana. Dette gav grunnlag for eit stort byggelån i Kristiania Hypotek- og realbank. Då Aker kommune i 1898 innvilga skattefritak for det nye anlegget på Steinerud, fann styret at utbyggingsplanane kunne realiserast. Heile prosjektet var kalkulert til 325 000 kroner. Grunnarbeidet på sjukehusbygningane kom i gang 22. august 1898.

ang...

...og fortsetter i dag

Nina Borge i arbeid på medisinsk avdeling

Sykehuset er flankert av to staselige trebygninger: de opprinnelige forvalter og forstanderboligene (på bildet over).

Høyskolesenteret med undervisnings- og administrasjonsbygninger og et nytt bygg med undervisningsrom, vakkert utformet kapell, atriumssal og moderne auditorier og bibliotek er det siste, store tilskuddet på Steinerud.

På området finner vi i tillegg blokker og småhus med nesten 330 leiligheter og hybler, hovedsakelig for ansatte på sykehuset. To barnehager betjener ansattes og lokalbefolkningens barn.

Men utbygginga på Steinerud blei påverka av det økonomiske krakket rundt hundreårsskiftet. Jobbetida i hovudstaden fekk ein brå slutt. I 1899 kom det såkalla Kristiania-krakket som feia budstadspekulantane og seks av dei nye banktiltaka over ende. Krakket ramma først og fremst næringslivet i hovudstaden, men i åra fram til 1905 blei også resten av landet dratt inn i ein økonomisk depresjon.

Den 1. september blei sykehuset høgtideleg innvigd av statsråd W.A. Wexelsen i nærvær av om lag 250 gjester. Pastor Halvorsen uttalte: «I det hele kan vi med Sandhed sige, at vort Sygehus-

apparat nu staar paa Høide med det Bedste, vort Land for Øieblikket eier».

Utover hausten i 1901 blei det meir og meir klart at den økonomiske stillinga var kritisk. Avtalen blei gjord med Aker fattigstyre. Den forplikta Diakonhjemmet til å ta imot akutt sjuke for ein pris på kr. 1,70 pr. døgn. Det blei gjort unntak for sinnssjuka og pasientar med smittesame sjukdomar. Sykehuset skulle til ei kvar tid ha plass for 15 menn og 15 kvinner, og elles ta imot fleire når det var plass til det.

Sjukepleie var et reint kvinneyrke. I Norge på

denne tida var det berre Diakonissehuset som utdanna sjukepleiarar. Og dei tok berre opp kvinner. Diakonhjemmet var den andre sjukepleieutdanninga i Norge. ... Diakonhjemmet var aleine om å gi menn tilbud om sjukepleierutdanning i bortimot 60 år.

Vi ville gjerne at de sjuke skulle føle at de var på et sted som kunne gi god og sakkynndig hjelp i legemlig nød, men et sted som heller ikke glemmer at «sjelen i barmhjertigheten er barmhjertighet mot sjelen».

Tekstene hentet fra Gunnar Staves Mannsmot og tjenarsinn

ortasje i Aftenposten Aften, lørdag 1. sept. 1900, side 2

Diakonhjemmet Indvielsen

De nye smukke Sygehuse oppe paa Gaarden Stenerud i Vestre Aker i formiddag høitidelig indviet.

Om trent 200 indbudne, hvoriblandt kommunale Autoriteter fra Christiania og Aker, Representanter fra Geistligheden, Amtmanden i Sydhushus, Hoffmarskalk Frøhlich m. f. overvar Indvielsen.

Klokken vel 12.30 samledes de indbudne i 2den Etage i det almindelige Sykehus hvor Talerstolen var reist i den rommelige og luftige Korridor.

Efter en for Anledningen af Gustav Jensen skreven Sang var afsaget hilsede Hjemmets Bestyrer Pastor Halvorsen Gjesterne velkommen, hvorefter han gav en

Oversigt over Diakonhjemmets Udvikling

der man begynte paa Arbeidet i 1890 og indtil

da de nye tidsmessige Sygehuse staae færdige. Han rettede en varm Tak til de mange

der har bidraget til at fremme Sagen og reise nye Bygninger, der vil blive til Gavn for

de syge og lidende. En speciel Tak hentyet til Halvorsen til Kristiania Sparebank

der har ydet Diakonhjemmet rentefrie Lån paa til sammen 70.000 Kroner, samt

Christiania Brændevinssamlag der har ydet

Hjemmet 66.000 Kroner.

Efterfølgende besteg statsraad Wexelsen Talerstolen og holdt den egentlige Indvielsestale,

hvori han nedbad Guds Barmhjertighed og Gjerningskraft over Hjemmet og Gjesterne.

Han tog sit udgangspunkt i den 9de Kapitel sidste Vers, der tales om Jesu Virksomhed blandt lidende Mennesker, og betød

at Diakonergjeringen for at gøre det

hvad den burde og skulde, og at den bæres af den rette kristne

Ind. Statsraaden sluttede med en Bøn for Gjerningen og for Fremme til Gavn for

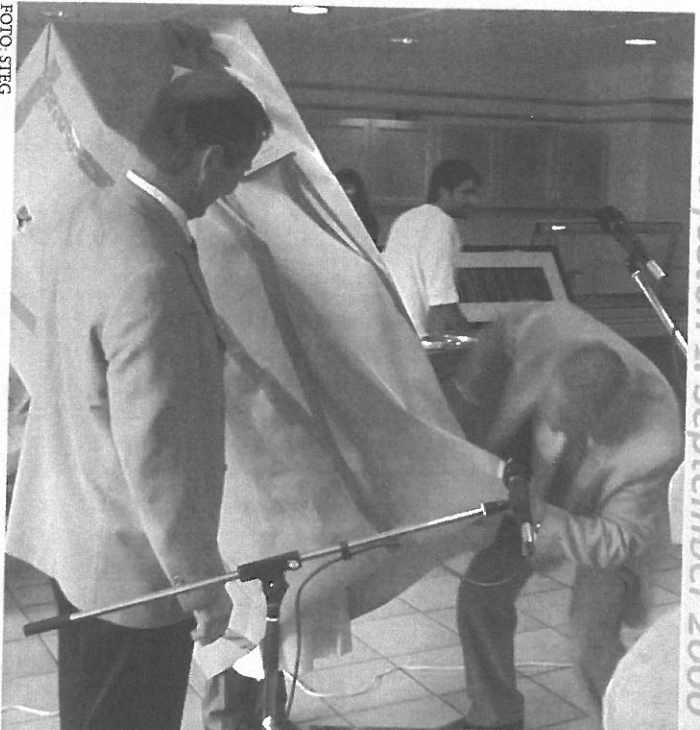
de lidende Medmennesker og til tilbedelse for alle der har ofret sig for Sagen og yder den

en afsang efter Taleren af Gustav Jensen skreven Sang, hvorefter Gjesterne besaa de nye Sygehuse, af hvilke vi i Dagens Morgenaviser har indtaget en Beskrivelse.

Imidlertid indtoges Forfriskninger i Serveringsafdelingens Lokaler. Pastor Halvorsen ønskede Gjesterne velkommen. Skolebestyrer Halvorsen talte for Indremisjonen og advokat Kjær for Lægerne, pastor Halvorsen for Kirkestadsraaden. Desuden holdtes der en

af Diakonergjeringen og Diakonerne, for de syge, der kommer til nytte de nye Sygehuse, for bidragsyderne m. v.

FOTO: STEG

10 ÅR
Høifesten 1. september 2000

Diakonhjemmet Indvielsen

De nye smukke Sygehuse oppe paa Gaarden Stenerud i Vestre Aker blev i formiddag høitidelig indviet. Om trent 200 indbudne, hvoriblandt kommunale Autoriteter fra Christiania og Aker, Representanter fra Geistligheden, Amtmanden i Sydhushus, Hoffmarskalk Frøhlich m. f. overvar Indvielsen. Klokken vel 12.30 samledes de indbudne i 2den Etage i det almindelige Sykehus hvor Talerstolen var reist i den rommelige og luftige Korridor. Efter en for Anledningen af Gustav Jensen skreven Sang var afsaget hilsede Hjemmets Bestyrer Pastor Halvorsen Gjesterne velkommen, hvorefter han gav en Oversigt over Diakonhjemmets Udvikling der man begynte paa Arbeidet i 1890 og indtil da de nye tidsmessige Sygehuse staae færdige. Han rettede en varm Tak til de mange der har bidraget til at fremme Sagen og reise nye Bygninger, der vil blive til Gavn for de syge og lidende. En speciel Tak hentyet til Halvorsen til Kristiania Sparebank der har ydet Diakonhjemmet rentefrie Lån paa til sammen 70.000 Kroner, samt Christiania Brændevinssamlag der har ydet Hjemmet 66.000 Kroner. Efterfølgende besteg statsraad Wexelsen Talerstolen og holdt den egentlige Indvielsestale, hvori han nedbad Guds Barmhjertighed og Gjerningskraft over Hjemmet og Gjesterne. Han tog sit udgangspunkt i den 9de Kapitel sidste Vers, der tales om Jesu Virksomhed blandt lidende Mennesker, og betød at Diakonergjeringen for at gøre det hvad den burde og skulde, og at den bæres af den rette kristne Ind. Statsraaden sluttede med en Bøn for Gjerningen og for Fremme til Gavn for de lidende Medmennesker og til tilbedelse for alle der har ofret sig for Sagen og yder den

Sykehusstyrets formann Svein Ove Faksvåg og direktør Johannes Leines pakker ut jubileumsgaven fra Det norske Diakonhjem til sykehuset: En diakon i halv stilling, her godt innpakket i gråpapir og rød sløyfe.

Andakt i sykehusets atriumshage med sykehusprest Aud Irene Svartvasmo og forstander Kjell Nordstokke

Festbordet var dekket for alle ansatte midt i lunsj-mylderet på sykehuset.

Blomster i et vaskevanns fat, alter på en seng. Og her har vi midt i sykehusets pulserende liv – en gudstjeneste. Det har vært en overbevisning og et siktemål fra sykehusets første dag: Det er i hverdagens møter mellom personer og særlig der hvor mennesker har det vondt, at troen får mening. I møtet med den enkeltes liv og situasjon skjer det noe som større enn oss. Der er det dekket altere. Jesus sto en dag og talte til en stor mengde mennesker hjemme hos seg, da det begynte å bråke over hodet hans. Slik Markus forteller historien:

Mrk.2,1–5.

Etter en tid kom Jesus igjen til Kapernaum, og det ble kjent at han var hjemme. Det samlet seg så mange mennesker at de ikke fikk plass, heller ikke utenfor

døren. Han forkynte Ordet for dem. Da kom de til ham med en som var lam; han ble båret av fire mann. Men fordi de ikke kunne komme frem til ham på grunn av trengselen, brøt de opp taket over det sted Jesus var. Da de hadde laget en åpning, firte de ned båret som den lamme lå på. Da Jesus så deres tro, sa han til den lamme: Sønn, dine synder er tilgitt.

Noen så og tok tak og løftet. Ville trosse motstand og bruke fantasien og finne utveier. For en venn, et medmenneske – en pasient. Og slo seg frem gjennom «tak» av frykt og tvil og byråkrati. I tro på at det nytter. Midt i mengden og i slitet ved sengen – høytid. Derfor bruker vi i dag våre kompetanser, våre krefter og personligheter i tillit til at det nytter.

Jeg har vært ansatt på dette sykehuset i nesten en fjerdedel av tiden det har eksistert. Det er ikke få tårer jeg i årenes løp har sett renne nedover oppgitte ansikter av innlevelsens smerte og sorg over å miste eller ikke lykkes. Eller utslitte rygger jeg har hørt om og sett. Utslit-

te av tunge tak.

Men har jeg også sett blomstene vokse i vaskevanns-fatet, sett at pasienten i sengen får lyset tilbake i øynene.

Men ikke bare pasienten, også vi som er ansatt her kan oppleve midt i alt slitet og maset, dyp av mening og sitring av glede. Underlige følelser av tilhørighet og det å bli glad i.

For det sant menneskelige trer ofte tydeligere frem når livet blir rystet i sine grunnvoller. Det er ikke bare de dyktige og vellykkede medisinske behandlinger som kan skape store forandringer og glede for den enkelte: også en tilsynelatende ubetydelige opplevelse av innlevelse og omsorg kan skape noe. Når den blir en påminnelse om at det fremdeles er noe igjen å tro på når det ikke lenger var noe igjen å tro på. Når vi kommer hverandre og pasienten nær og viser det med ord og innsats: At vi ikke godtar at en har det vondt og ikke vil gi ham eller henne opp. Slike opplevelser blir der og da som blomster på et alter.

Vennene bar og den lamme mannen lot seg bære. Vevet sammen i følelser av tillit og tvil og mot og frykt og håp.

Jeg har ofte tenkt i vår sammenheng: Hvem gir mest og hvem får mest? Den som er syk og må overgi seg i andres hender eller den som blir vist tillit og kan få lov til å bruke sin kompetanse med styrke? Bli utfordret med alt vi er?

Vi kan vel ofte spørre: Hva kommer det ut av alt slitet? Friskere og gladere pasienter og lønningsposer til oss, det merker vi jo. Men er det alt?

Ikke alltid ser og opplever vi det like klart at det er ved å være her hvor livet pulserer, at vi kommer tett inn på det. Det nakne, ærlige, ofte brutale, men ekte livet. Å få være så nær er et privilegium også?

For her, midt i livet, er også han som denne fortellingen om den lamme og fortellingen om sykehuset søker seg frem mot. Vi søker med spørsmål og i undring, med tvil og håp og tillit. Søker oss frem mot Gud som har dekket et alter hvor han er tilstede. Som hvelver en himmel over seng og vaskevanns fat og tenner lys på mørke steder. Som letter byrder og gir nye begynnelse.

Salmedikteren Svein Ellingsen er en av dem som har opplevet dette på kropp og sinn:

Det finnes en dyrebar rose

*Som aldri skal visne hen,
Den trosser all frost på jorden
Og blomstrer og blomstrer igjen.*

*Å, brennende rose som blomstrer
I kulde og smerte og savn!
Å, hellige tegn på jorden!
Guds kjærlighet er dens navn.*

Blomster i vaskevanns fat. Alter på en seng. Dette sykehus er også et sted for Guds kjærlighet. Det er noe å få være med på. Takk for 100 år.

Sykehusprest Eivind Brager holdt denne preken på sykehuset 100-årsdag den 1. september. Gudstjenesten ble holdt utendørs i sykehusets atriumshage. Alteret var en sykeseng, pyntet med blomster i et vaskevannsfat.